

ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ದರ್ಶನ

ಶ್ರೀಮತಿ ಅನುರಾಧಾ ಅಶೋಕ ಕಂಚಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ, c/o ವ್ಯಷಭ ದೇವಂದ್ರ ಪದ್ಮಣ್ಣವರ, ಮನೆ. ನಂ. 620/1, ಕಲ್ಕುರ ರೋಡ, ಬೆಳಗಾವಿ

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧ ಅನಾದಿಯೂ ಅನನ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆಯ ನೆಲೆಯೆಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ. ಆದಿ ಮಾನವ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ, ಬಿಸಿಲು-ಬೆಳದಿಂಗಳು, ಭೂಕಂಪ, ಅತಿವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ, ಗುಡುಗು-ಬಿಸಿಲು, ಮಿಂಚು, ಮಳೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬೆದರಿದ, ಚಿಂತಿಸಿದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಸ್ಮಯಗಳು ನಿಗೂಢ ಭಯದ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಿಸರ್ಗದ ಋತುಮಾನಗಳಲ್ಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿರಂತರ ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ನಿಸರ್ಗ ಮಾನವನಿಗೆ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕವೇ ಅಲ್ಲ ಜೀವೋತ್ತರಾಹವೂ ಆಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು: (Keywords) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಾವ್ಯ, ನಿಸರ್ಗ, ಪ್ರಕೃತಿ.

ಪೀಠಿಕೆ

“Man is the child of nature” ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ನಾಣ್ಯದಿಯಂತೆ ಮಾನವ ಪರಿಸರದ ಕೂಸು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಒಂದು ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾದುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದ್ಧತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನುವುದು ಮಾನವನ ಜೀವನಕ್ಕೊಂದು ಮಾರ್ಗವಿದ್ದಂತೆ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಹಜ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿವೆ.

ಎಂ.ಅಕಬರ ಅಲಿ

“ಕವಿಗೂ ಪರಿಸರಕ್ಕೂ ಸಂವೇದನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವಿರುವಂತೆ, ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಆ ಸಂಬಂಧ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ-ಪರಿಸರಗಳ ನಡುವೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ”. ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಸಾಹಿತಿ ತನ್ನ ದೇಶ ಕಾಲಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಬಲ್ಲನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕವಿ-ಕಾವ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರಗಳ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಅಧಿಕಗೊಂಡಷ್ಟು ಕಾವ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿದೆ. ಕವಿಯ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪರಿಸರಗಳು ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ

Please cite this article as: ಶ್ರೀಮತಿ ಅನುರಾಧಾ ಅಶೋಕ ಕಂಚಿ. (2023). ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ದರ್ಶನ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ. 4(4). ಪು. ಸಂ. 92-97.

ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಕವಿ ಅಕಬರ ಅಲಿ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಹಸಿರೇ ಉಸಿರು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಉಸಿರು ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧದ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮಗಳು ಬಿಡಲಾಗದ ಬಂಧ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಕಬರ ಅಲಿ ಅವರು ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ ಆಯಿತು. ರೈತರು, ಮಳೆ, ಬೆಳೆ, ಪ್ರಕೃತಿ, ನೆಲ-ಜಲ, ಹವಾಮಾನ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳು, ಲತೆ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳ ನದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಕವನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಕಬರ ಅಲಿ ಹಳ್ಳಿಯವರಾಗಿದ್ದರು ಸಹ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ ರೈತ ಸುಖ-ದುಃಖ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು.

“ರೈತ ಹಿಡಿದ ನೇಗಿಲ

ಅದುವೆ ಸುಖದ ಬಾಗಿಲ

ಎಂದು ಕೂಗಿ

ಹೇಳುತಿಹುದು

ಕೇಳು ಅದೋ ಕೋಗಿಲೆ”?

ಇಂತಹ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಲ್ಪಣಗೊಂಡಿದ್ದು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಡೆ ಜನರು ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಪರದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇಶದ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಪರಿಹಾರವು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿ ಸುಖದ ಬಾಳಿನ ಬಾಗಿಲು ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ರೈತ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ರೈತ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಅನ್ನವನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರೈತ ಬಿಸಿಲು-ಮಳೆ, ಚಳಿಗಾಲವೆನ್ನದೇ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟ ಹಾಕಿದ ಫಸಲು ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಲಾಭವು ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ರೈತ ತೃಪ್ತಿದಾಯಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ರೈತ ಪ್ರತಿದಿನ ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಊಟವು ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ರುಚಿಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾ ಮೂಖ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೊತೆ ನೇಗಿಲ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹೊಸ ಹೊಸ ಫಸಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರೈತನು ಸುಖದ ಬಾಗಿಲು ಅವನು ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಕೋಗಿಲೆ ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಕಬರ ಅಲಿ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಗೆ ಪುರಾವೆಯಾಗಿ ನಿಂತ ಪರಿಯನ್ನು ಸಹೃದಯಿ ರಸಿಕರು ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಹ ಕಷ್ಟ-ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಕಂಡಂತಹ ಕವಿ ಮನಸ್ಸು ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

“ಆಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೊದಲ ಹೆಣ್ಣು

ಅವ ಪಶುಪತಿ-ಅವಳ ಕಣ್ಣು

ಆಕೆ ಆತ-ಎರಡು ಹೋಳು

ಆದರೊಸೆದು ಒಂದೆ ಕಾಳು”

ಭೂಮಿ ತಾಯಿ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಪದ ಶಕ್ತಿ, ಆದಿಶಕ್ತಿ, ಪರಾಶಕ್ತಿ, ಧೀರಶಕ್ತಿ, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಹಲವಾರು ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿತಾಯಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿ-ತೀಡಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ತಾಯಿ ಅವಳು ಪೋಷಿಸುವಳು, ಪೊರೆಯುವಳು ಅವಳು ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಿ ನಕ್ಕು ಹೂವರಳಿಸಿ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿ ಗಾಳಿಯಂತೆ ಬೀಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಸಹ ತನ್ನ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಗೌರವ ಘನತೆಗಳಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.

ಜಿನದತ್ತ ದೇಸಾಯಿ

ನಿಸರ್ಗದ ವಿಸ್ಮಯದ ಸಂಚಯ ಅದಮ್ಯ ಸಮ್ಮೋಹನ ಶಕ್ತಿಯ ನಿಸರ್ಗ ಕವಿಗಳನ್ನು ಚುಂಬನದಂತೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತೇವೆ. ಮಾಗಿ, ಮಳೆ ವಸಂತ, ಬಾನು-ಬುವಿ ಬೆಳಕು ಬೆಳದಿಂಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರ, ಹೂವು ಜಿನದತ್ತರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿವೆ. ಕವಿ ಹಲವು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ರವಿಯನ್ನು ಕಾಣುವುದು. ಅದ್ಭುತ ಜಗದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ತುಂಬುವ ಚಿತ್ರಗಾರ ರವಿ ದೇವದತ್ತ; ಆ ರವಿಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿದ ಕವಿ ಜಿನದತ್ತ ಇವರಿಗೆ ಹೂವು ಹೂವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಹಲವು ಮುಖಗಳನ್ನು ದರ್ಶಿಸುವ ನಿಸರ್ಗೋಪಾಸನೆ ಅರ್ಥವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

“ಮೋಟು ಮರ

ಬಿಗಿತಿತ್ತು

ಮೌನಕ್ಕೆ ಮುಗುಳೊಡೆದು ಮಾತಾಡಿತು

ಎರಡೆಲೆಯ ಚಿಗುರು

ಮರದ ಕನಸನು ಕಂಡು

ಮೈಮುರಿದು ಎದ್ದು

ಎದೆಯುದ್ದ ಬೆಳೆದು ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಯೆತ್ತಿ

ಮುಗಿಲಿನೆಡೆಗೆ ಮೊಗವೆತ್ತಿ

ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದೆ ನಭಕೆ

ತಾ ಪಡೆದ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ”

ಯುಗಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎಲೆಯ ಚಿಗುರಿನ ವರ್ಣನೆ ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಎಲೆ ಚಿಗುರು ಮುಗಿಲಿಗೆ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಿರೆ ಎಂದು ಉಪಮೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಮೊದಲನೆ ಹಬ್ಬ ಯುಗಾದಿಗೆ ಹೊಸ ಚಿಗುರು ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗೆಳೆತನ, ಆಕೃತಿಯ ಒಗೆತನ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಕೆಂಡ, ಚುರು ಚುರು ಹೊಗೆ, ಉನ್ನಾದ, ಕುದಿತ, ಬೆಳಕು, ಅರುವಿನ ಆಟ, ವಿಧಿಯ ಸರಸಾಟ, ಸಾಧನೆಯ ಶಿಖರ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ನಿಡ್ಡೆ ಏನಿದೆ ಏನಿಲ್ಲ ಅದೊಂದು ಮಹಾಗರ್ಭತವಾಗಿದೆ.

“ಇದೆನ್ನ ಅನುಭವ ಸಮುದ್ರ

ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ ಇದರ ಆಳ-ಅಗಲ

ಎಷ್ಟೊಂದು

ನದಿ ಹಳ್ಳ ತೊರೆಗಳಿವೆ.

ಈ ಕಡಲ ಒಡಲೊಳಗಿನ್ನುವ ಲೆಕ್ಕ

ಒಂದೊಂದು ಅಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ.

ಇದೇ ಸಮುದ್ರ”.

ಜಿನದತ್ತರ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಭವ್ಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಕೆರೆ ಹಳ್ಳಗಳು ಮೈದರೆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಗೊರಜೆ ಚಿಪ್ಪುಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ವಾರಿಧಿ ಮೈದರೆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳು ಕಾಣಬೇಕಲ್ಲ.

“ಬೆಳಕು

ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದಿದೆ

ಚಿಗುರು ಪಡೆದು ಬೆಳೆದಿದೆ

ಬೆಳಕಿನೊಂದು ವೃಕ್ಷವಾಗಿ ನೆಲ ಮುಗಿಲನು ತಬ್ಬಿದೆ

ಬೆಳಕಿನ ಬೆಳೆ

ಬೆಳೆದು ನಿಂತು

ಭೂಲೋಕನು ಹಬ್ಬಿದೆ”.

ಬೆಳಕಿನ ಬಗೆಗಿನ ದೇಸಾಯಿ ಅವರು ಕಲ್ಪನೆ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೆ ಜಿನದತ್ತ ದೇಸಾಯಿ ಅವರು ನಿಸರ್ಗ ಕವಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ಬೆಳಕಿನ ಕವಿ ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕತ್ತಲಿನ ಬದುಕನ್ನು ಬೆಳಕಿನ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೂರ್ತದಿಂದ ಮೂರ್ತದ ಕಡೆಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದು ಎಲ್ಲರ ಮಣಗಾನುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕು ಸಹ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೆಳಕನ್ನು ಚಿಲ್ಲಬೇಕು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಬೇಕು ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಪರಿಮಳವೇ ಮೊಳೆತು

ಚಿಗಿತು

ಲತೆಯಾಗಿ

ಹೂಬಿಟ್ಟು ಹಾಗೆ

ಘಮ ಘಮಿಸುತ್ತಿದೆ ಪುಷ್ಪ

ಇಳೆಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪಕಳೆ ಪಡೆದಂತೆ”

ಜಿನದತ್ತರ ಹಲವಾರು ಕವನಗಳಲ್ಲಿ, ಹನಿಗವನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಬಹುಬಗೆಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಪರಿಮಳವು ಬೀರುತ್ತಾ ತನ್ನ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹಬ್ಬುತ್ತಾ ತನ್ನ ಸುಗಂಧ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಘಮ ಘಮಿಸುತ್ತದೆ. ಪುಷ್ಪಗಳು ತನ್ನ ಒಂದೊಂದು ಪಕಳೆಯಿಂದ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಮಾನವರು ತನ್ನ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಮನವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುಬೇಕೆಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಎಲೆ ಏಕಾಂಗಿ ಹೂ ಚದುರಂಗಿ

ಕುಸುಮ ಕುಲದಿ ನೀ ನಿಷ್ಠಂಗಿ

ಚಲುವಿದೆ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕುಸುರು

ಆದರು ಹೂವಿನೊಳೇಕಾಂಗಿ!

ಕೆಂಪು ಗುಲಾಬಿ ಸಂಪಿಗೆ ಹಳದಿ

ಬಿಳಿಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೇಣ್ ನಾರಂಗಿ,

ನಾಲ್ಕು ಬಣ್ಣಗಳು, ಚೆಲುವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು

ನೀನೊಳು ಬೆರೆತಿರಲೂ ವಿರಾಗಿ”

ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಹಲವು ಕವಿಗಳಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬರೂ ಈ ಹೂವಿನ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣನೆ ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಸನದಿ ಅವರು ಈ ಹೂವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಗಳೆಂದರೆ ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿ. ಸೂರ್ಯ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಬದುಕಿಗೆ ಒಬ್ಬನೆ ಸೂರ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬೆಳಕಿನೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ದಿನವೊಂದನ್ನು ಅವನು ಅರಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಚೈತ್ರೋದಯವು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಹೊಸತನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಣ್ಣೇ ಮಾನವನ ಸರ್ವಸ್ವ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಸರದ ಮುಗ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ಮಯಗಳ ನೆನಪು ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ತರುಮರಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡಿವೆ. ಹುಣಸೆ ಮರದ ನೆನಪು ಕವಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಸಿರಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಬೇರು ತಾವು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳದ ಹೊಲಕೆ ಅನ್ನದ ನೆಲಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ತೋರಿಸುವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆ ಬಂದು ತೊಯ್ದು ನೆಲ, ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲಿನ ಬಯಲು, ಕಬ್ಬು ತರಕಾರಿ ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲು ಹಾಗೂ ಹೂವಿನ ಗಿಡ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲಿನ ಅದಮ್ಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮೌಲ್ಯಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲ ಧೋರಣೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಾಗಿವೆ. ನಿಸರ್ಗ ಮಾನವನ ಬದುಕಿಗೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲದೆಂಬ ಚಿಂತನೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ ನಿಜವಾದ ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಸುವ ಸನದಿ ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕವನಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವ ನಿಸರ್ಗದ ಸಂದು-ಗೊಂದಲಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸವಿ ಅರಸುವ ಕವಿಗಳು ಚದುರಂಗಿಯಂತಹ ಸುಂದರ ಹೂವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಮುಡಿಯುವವರೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸನದಿ ಅವರ ಕ್ಷ-ಕಿರಣ ಕಣ್ಣು ಚದುರಂಗಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಕವಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಗಳಿದ ಮಳೆ; ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವರಸ ಇಲ್ಲಿಯ ಕವಿಯ ಜೀವ-ಭಾವ-ರಸಗಳೂ ಸಮೀಲನಗೊಂಡು ಸನದಿ ಅವರ ಕವಿತೆಗೆ ಜೀವರಸ ನದಿ ಎಂಬುದು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಜೀವರಸವಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಕಾವ್ಯರಸವಾಗಿ ನದಿಯಾಗಿ-ಸನದಿಯಾಗಿ, ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಹೊಳೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕವಿ ಸನದಿ ಅವರು ಹಲವಾರು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತ, ಬಂಡಾಯಗಳು ಕಾವ್ಯದ ಆಯಾಮಗಳು ನವೋದಯ ನವ್ಯ ಮೊದಲಾದವು ಕಾವ್ಯಶಿಲ್ಪ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕತೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರಿಯ” ಅಥವಾ “ನಿಸರ್ಗ ಕವಿ” ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ ಆದರೆ ನಿಸರ್ಗ ಮಾನವನ ಬದುಕಿಗೆ ಚಿಂತನೆ ವೈಚಾರಿಕತೆ ನಿಜವಾದ ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸನದಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾದ-ಧ್ವನಿ, ಸಹಜ-ಪ್ರಾಸ, ಅರ್ಥ ಗೌರವ, ಶಿಷ್ಟತೆ, ಸೌಂದರ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಹೀಗೆ, ಈ ಮೂವರು ಕವಿಗಳು ನಿಸರ್ಗದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಅದರ ರಸವನ್ನು ಅರಿದು ಕುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಕವಿಗಳು ನಿಸರ್ಗದ ಸೌಂದರ್ಯ ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದರು. ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದಾಗ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಜನ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದು ನಿಸರ್ಗದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಅಕ್ಷರ ಅಲಿ ಸಮಗ್ರಕಾವ್ಯ. (ಸಂ.). (2009). ಅಕಬರ ಇಲ್ಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯವಾರ್ತಾ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು.
- ಜಿನದತ್ತ ದೇಸಾಯಿ. (ಸಂ.) (2007). ಜಿನದತ್ತ ದೇಸಾಯಿ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ. ಕಾರ್ತಿಕ ಎಂಟರ್ ಪ್ರೈಸಸ್ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಸನದಿ ಬಿ.ಎ. (1995). ಬಿ.ಎ.ಸನದಿ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ. ಭಾವನಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮುಂಬೈ
- ವಿಷ್ಣುನಾಯಕ. (1997). ಅಕ್ಷರ ಅಲಿ ಜೀವನ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ: ಅಂಕೋಲ.